

МЖТК билан табиий сув оқимлари (жилғалар, сойлар, дарёлар ва бошқалар), сув ҳавзалари (кўллар, денгизлар, ер ости сувли қатламлари) ва сунъий сув оқимлари (очиқ ва ёпиқ каналлар, коллектор-дренаж тармоқлари), сув ҳавзалари (сув омборлари, сел сувлари тўпланадиган жойлар, ҳовузлар ва бошқалар) ҳамда бошқа табиий ва сунъий сув объектларидан олинадиган сувдан фойдаланиш ва сув истеъмоли қоидаларини, сув олиш лимитларини бузиш, шунингдек лойиҳада назарда тутилган балиқларни муҳофаза қилиш иншоотлари ва қурилмалари бўлмаган ҳолда улардан сув олишни амалга ошириш учун маъмурий жазо чоралари белгиланди.

Тўққизинчидан. Сувдан оқилана фойдаланиш, сувни оқилана истеъмол қилиш ва сувларни муҳофаза қилишнинг иқтисодий чора-тадбирлари мустақамланиб борилмоқда. Масалан, 2009 йилда сувдан оқилана фойдаланиш, сувни оқилана истеъмол қилиш ва сувларни муҳофаза қилишни таъминлашнинг иқтисодий чора-тадбирлари сифатида сув ресурсларидан фойдаланганлик, сувни етказиб бериш бўйича хизматлар ва кўрсатилган бошқа сув хўжалиги хизматлари, сув объектларини ифлослантирганлик ва уларга зарарли таъсир этишнинг ўзга турлари учун ҳақ олиш; сувни тежайдиган технологияларни жорий этишда, сувни муҳофаза қилиш ва тежашда самарали бўлган фаолиятни амалга оширишда юридик ва жисмоний шахсларга бериладиган солиққа, кредитга оид ва бошқа имтиёзлар белгилаш; ҳуқуқий, иқтисодий, ижтимоий, ташкилий, экологик рағбатлантиришнинг ва бошқача рағбатлантиришнинг самарали чора-тадбирлари тизимини қўллаш тартиби ва асослари мустақамланди.

Мамлакатимизда сув қонунчилиги ривожланишининг кейинги босқичида ушбу соҳадаги қонун ҳужжатлари тизими яхлитлиги ва ўзаро мувофиқлигини таъминлаш мақсадида уларни кодификациялаш ҳамда ягона Сув кодексини қабул қилиш, шунингдек сувдан оқилана фойдаланишни иқтисодий рағбатлантириш, шу жумладан қишлоқ хўжалигида томчилаб суғориш тизимини жорий этиш учун иқтисодий рағбатлантиришнинг аниқ чора-тадбирларини ишлаб чиқиш ҳамда ушбу технологияларни жорий этиш учун имтиёзли кредитлаш ва молиялаш тизимини такомиллаштириш, шунингдек, ер ости сувларидан фойдаланиш ва муҳофаза қилиш чора-тадбирларини янада аниқлаштириш ва мустақамлаш мақсадга мувофиқ.

Хулоса ўрнида айтиш мумкинки, БМТ Бош котибининг “сув, тинчлик ва хавфсизлик муаммолари ўзаро чамбарчас боғлиқ” деган фикрлари соҳани тартибга солишга қаратилган қонунчиликни тубдан такомиллаштириш нақадар муҳимлигини намоён этади.

Д.Р. Артиков,

Тошкент давлат юридик университети
ўқитувчиси

МАЪМУРИЙ СУД ҲУЖЖАТЛАРИНИ ИЖРО ЭТИШНИНГ АЙРИМ МАСАЛАЛАРИ

Аннотация: мазкур мақолада маъмурий суд ҳужжатларини ижро этишнинг ўзига хос хусусиятлари ва соҳадаги қонунчиликни ривожлантириш истиқболлари таҳлил қилинган.

Калит сўзлар: “ижро варақаси”, маъмурий суд иш юритуви принциплари, ижро этиш муддати, ижрони кечиктириш.

Аннотация: в данной статье анализируются особенности исполнения административно-судебных актов и перспективы развития законодательства данной отрасли.

Ключевые слова: “исполнительный лист”, принципы административного судопроизводства, сроки исполнения, задержание исполнения.

Annotation: this article describes the legal nature of the execution of administrative-judicial acts and the prospects for the development of legislation in this sphere.

Keywords: “writ of execution”, principles of administrativejudicial process, deadlines for execution, detention of execution.

Сўнгги йилларда мамлакатимизда маъмурий низоларни ҳал этиш бўйича суд ислохотлари жадал тарзда амалга оширилди. Жумладан, Ўзбекистон Республикаси Президентининг 2017 йил 21 февралдаги “Ўзбекистон Республикаси суд тизими тузилмасини тубдан такомиллаштириш ва фаолияти самарадорлигини ошириш чора-тадбирлари тўғрисида”ги Фармонининг қабул қилиниши мазкур соҳадаги давлат сиёсатини сифат жиҳатидан янги босқичга кўтарди. Айниқса, Фармонда фуқаролар ва тадбиркорлик субъектларининг ҳуқуқлари, эркинликлари, қонуний манфаатларининг ишончли суд ҳимоясини таъминлаш мақсадида илгор хорижий тажрибани ўрганиш асосида маъмурий судларни ташкил этиш бўйича белгиланган вазифа бу борада муҳим қадам бўлди. Ўзбекистон Республикаси Олий суди тизимида маъмурий ишлар бўйича судлов ҳайъатини ташкил этиш, Қорақалпоғистон Республикаси, вилоятлар, Тошкент шаҳар ва туман (шаҳар) маъмурий судлари учун 262 та судьялар штат бирлиги ажратилиши белгиланди [1].

Хориж тажрибасига мурожаат қиладиган бўлсак маъмурий низоларни ҳал этишнинг умумий судлов шакли кенг амал қилади. Ушбу тизимнинг моҳияти шундаки, ижро ҳокимияти устидан суд контроли умумий юрисдикция судлари томонидан фуқаролик процессуал қоидалари асосида амалга оширилади. Бундай тизим Буюк Британия, АҚШ, Австралия, Канада, Ҳиндистон, Бельгия, Дания, Норвегия ва Япония каби мамлакатларда мавжуд[2]. Ўз навбатида, ягоналаштирилган тизим ҳам иккига бўлинади. Биринчи тизимга Дания, Норвегия, Япония давлатлари кириб, уларда маъмурий юстиция фақат умумий судлар томонидан амалга оширилади. Буюк Британия, АҚШ, Канада, Янги Зеландияда эса умумий судлардан ташқари махсус маъмурий трибуналлар ҳам тузилган. Маъмурий трибуналларнинг ташкил этилиши қуйидаги

ҳолатлар билан изоҳланади: биринчидан, трибуналлар томонидан ишларнинг тез ва малакали равишда ҳал этилиши; иккинчидан, улар фаолиятини таъминлашда харажатларнинг кам сарфланиши.

Кўпгина Европа давлатлари, хусусан, Германия, Австрия, Финляндия кабиларда маъмурий судларнинг алоҳида тизими амал қилади. Ушбу органлар ижро органларидан ҳам суд органларидан мустақил ҳисобланади. Шунингдек, ушбу органлар давлатнинг ягона суд тизимига кирувчи тўлақонли суд органлари ҳисобланади[3]. Бизнинг мамлакатимизда ҳам ушбу тизим амал қилади. Ривожланган хорижий мамлакатларнинг бу борадаги тажрибаси ҳам давлат бошқаруви органлари ва мансабдор шахслари билан жисмоний ва юридик шахслар ўртасида вужудга келадиган маъмурий низоларнинг ихтисослашган маъмурий судлар томонидан ҳал этилишининг бир қатор устун жиҳатлари мавжудлигини кўрсатади. Жумладан, шикоятлар юқори маъмурий орган томонидан эмас, балки ҳолис орган суд томонидан ошкоралик ва тортишувчилик тамойилларига амал қилган ҳолда белгиланган процессуал тартиб-қоидалар асосида кўриб чиқиладиган ҳамда судда шикоятчиға ўз манфаатини ҳимоя қилиш учун далиллар тақдим қилиш учун қўлай шароит яратилади. Маъмурий судлар ташкил этилиши давлат органлари ва мансабдор шахсларнинг жамият ва фуқаролар олдидаги масъулияти янада ортишига ҳамда улар томонидан қабул қилинаётган қарорларнинг қонунийлиги таъминланишига хизмат қилади[4].

Мамлакатимизда маъмурий судларда оммавий-хуқуқий низоларни ҳал этиш 2018 йил 25 январь кунги қабул қилинган Маъмурий суд ишларини юритиш тўғрисидаги кодекс[5] асосида ҳал этиб келинмоқда. Ушбу кодекс шу йилнинг 1 апрель кунидан бошлаб кучга кирди. Кодекс IV бўлим, 29 боб ва 288 моддадан иборат.

Маълумки, суд қарорларини ижро этиш масаласи маъмурий низоларни ҳал этишнинг якуний босқичи ҳисобланади. Ўз навбатида, энг муҳим босқичларидан бири сифатида баҳолаш мумкин. Маъмурий суд ишларини юритиш тўғрисидаги кодекснинг 4-бўлими суд қарорлари ижро этишга бағишланган. Кодекснинг 276-моддасига кўра суд ҳужжатлари қонуний кучга киргач ижрога қаратилади, бундан қонун ҳужжатларида белгиланган тартибда дарҳол ижро этиш ҳоллари мустасно. Суд ҳужжатида ижроси ҳал қилув қарори (қарори) асосида пул маблағларини мажбурий ундириш бўйича суд ҳужжатида ижроси эса суд томонидан бериладиган ижро варақаси асосида амалга оширилади.

Суд томонидан берилган, ундирувчининг суд ҳужжатида мажбурий тартибда ижро эттириш ҳуқуқини тасдиқловчи ҳужжат ижро варақасидир.

Россия Федерацияси Маъмурий суд иш юритуви кодексига кўра суд қарорлари у кучга кирганидан сўнг ижро этилиши лозим, федерал қонунларда назарда тутилган айрим ҳолларда дарҳол ижро этилиши лозим бўлган ҳоллар бундан мустасно. Агар апелляция шикоят бериладиган тақдирда, суд қарори шикоят кўриб чиқилганидан сўнг кучга киради[6].

Шуни алоҳида таъкидлаш лозимки, Россия Федерацияси қонунчилида маъмурий суд қарорларини ижро этиш муддатини оқилона белгилаш принцип сифатида белгилаб ўтилган. Жумладан, Маъмурий суд иш юритуви кодексининг 6-моддасига кўра маъмурий

суд ҳужжатларини оқилона муддатда ижро этилиши қайд этиб ўтилган.

Германияда ҳам маъмурий суд процессининг принциплари сифатида маъмурий суд ҳужжатларини оқилона муддатда ижро этилиши белгилаб ўтилган.

Мазкур принципни қонунчиликда белгиланиб қўйилиши суд ҳужжатларини ижро этишда муддат борасидаги муаммоларни ҳал этишга хизмат қилади. Мамлакатимиз қонунчилигида қуйидаги принциплар белгилаб ўтилган:

Одил судловнинг фақат суд томонидан амалга оширилиши;

Қонун ва суд олдида тенглик;

Судьяларнинг мустақиллиги ва фақат қонунга бўйсунуши;

Тарафларнинг тортишуви ва тенг ҳуқуқлилиги;

Маъмурий суд ишлари юритиладиган тил;

Суд муҳокамасининг ошкоралиги;

Суд муҳокамасининг бевоситалиги;

Маъмурий ишларни қонун ҳужжатлари асосида ҳал қилиш.

Юқоридаги принциплардан кўриш мумкинки, амалдаги қонунчиликда маъмурий суд ҳужжатларини оқилона муддатда кўриб чиқиш принципи ўз аксини топмаган. Хорижий мамлакатлар тажрибаси ва суд ҳужжатларини ижро этиш муддатини юзага келадиган муаммоларни ҳал этиш нуқтаи назардан маъмурий суд ҳужжатларини оқилона муддатда ижро этилиши принципини Ўзбекистон Республикаси Маъмурий суд ишларини юритиш тўғрисидаги кодексига киритиш мақсадга мувофиқдир.

Одатда, суднинг қарори бошқарув органи томонидан тўлиқ ижро этилади. Бошқарув органининг ўзи суднинг қароридан хулоса чиқариб, тегишли харажатларни амалга оширади. Суднинг қарори ижро этилмаган тақдирда ҳам суд бошқарув органига нисбатан ўтказиб юборилган ҳар бир кун учун пеня тўлашни талаб қила олади. Бундан ташқари, Давлат Кенгашининг ўзи ҳам вазифаларининг ва фаолиятининг хусусиятига кўра ижро ҳокимиятининг бир элементи ҳисобланади. Шуни эътиборга олиш керакки, француз маъмурий юстицияси маъмурий суд органларининг ижро ҳокимияти тизимида ташкил этилганлиги билан ҳам бошқа давлатларнинг маъмурий суд тизимидан фарқ қилади. Ана шу сабабли ҳам Франция маъмурий судлари квази шакл сифатида ўз фаолиятини олиб боради. Ушбу судларнинг камчилик жиҳатлари эса қуйидагиларда намоён бўлади. Француз олимларининг фикрига кўра ҳал этилиши лозим бўлган муаммолардан энг муҳими бу судларнинг бошқарув органига муайян иш юзасидан тўғридан-тўғри тақдимнома кирита олмаслиги ҳамда маъмурий суд органлари таъсирининг аҳоли кенг қатламларига кириб бормаслигидир.

Суд ҳужжатларини ижро этиш борасида Ўзбекистон Республикасининг “Суд ҳужжатлари ва бошқа органлар ҳужжатларини ижро этиш тўғрисида”ги Қонун асосий роль ўйнайди. Ушбу Қонуннинг мақсади суд ҳужжатлари, шунингдек қонунда белгиланган ваколатларини амалга ошираётганларида жисмоний ёки юридик шахслар зиммасига пул маблағлари ва бошқа мол-мулкни ўзга шахсларга бериш ёхуд улар фойдасига муайян ҳаракатларни амалга ошириш ёки бундай ҳаракатларни амалга оширишдан ўзини тийиш мажбуриятини юклаш ҳуқуқи берилган бошқа органларнинг (мансабдор шахсларнинг) ҳужжатлари мажбурий ижро этилаётганда юзага келадиган муносабатларни тартибга солади[7].

Қонуннинг 5-моддасига кўра қонунда белгиланган қоидаларга биноан қуйидагилар ижро этилиши лозим:

1) фуқаролик ишлари ва иқтисодий низола бўйича судларнинг ҳал қилув қарорлари, ажримлари ва қарорлари;

2) жиноят ишлари бўйича судларнинг ҳукмлари, ажримлари ва қарорларининг мулкӣ ундиришга оид қисми, шунингдек жарима тариқасидаги жазони назарда тутувчи ҳукмлари, ажримлари ва қарорлари;

3) маъмурий ҳуқуқбузарликлар тўғрисидаги ишлар бўйича суд қарорларининг мулкӣ ундиришга оид қисми;

4) алиментлар тўлаш тўғрисидаги нотариал тарзда тасдиқланган келишувлар;

5) нотариусларнинг ижро хатлари;

6) меҳнат низолари комиссияларининг қарорлари;

7) маъмурий ҳуқуқбузарликлар тўғрисидаги ишларни кўриб чиқиш ваколатига эга органлар (мансабдор шахслар) чиқарган қарорлар;

8) ҳакамлик судининг қарорлари;

9) Ўзбекистон Республикасининг қонун ҳужжатлари ёки халқаро шартномасида назарда тутилган ҳолларда чет эл судлари ва арбитражларининг қарорлари;

10) ўзбошимчалик билан турар жойни эгаллаб олган ёки авария ҳолатида деб топилган уйларда яшаётган шахсларни маъмурий тартибда кўчириш тўғрисидаги прокурорларнинг қарорлари;

11) суд ижрочиларининг ушбу Қонунда назарда тутилган ҳоллардаги қарорлари;

12) қонун ҳужжатларида назарда тутилган ҳолларда бошқа органларнинг ҳужжатлари.

Юқоридаги ҳужжатлар ичида оммавий-ҳуқуқӣ низола доирасида чиқариладиган маъмурий суд ҳужжатлари назарда тутилмаган. Аслини олганда, маъмурий суд ҳужжатларини ижро этиш масаласига алоҳида эътибор қаратиш лозим. Буни маъмурий низола бoшқа судларда кўриладиган ишлардан анча фарқ қилиши билан асослаш мумкин. Жумладан, маъмурий низола бoшқа судларнинг ҳал этиши фуқаролик низола бoшқа судларнинг қуйидагича асослаш мумкин:

1. Фуқаролик процессида томонлар сифатида икки хусусий шахс иштирок этади. Маъмурий низола эса фуқаролик процессидан фарқли равишда тарафлардан бири сифатида мансабдор шахс (бошқарув органи) бўлиб, у ишда хусусий шахс эмас балки маъмурий идоранинг вакили сифатида иштирок этади [8].

2. Давлат органи ёки мансабдор шахснинг ҳаракати (ҳаракатсизлиги) юзасидан судга шикоят билан мурожаат қилган фуқаро нафақат даъвогар, балки ҳам айбловчи, ҳам жабрланувчи сифатида ишда иштирок этади.

3. Фуқаролик процессида суднинг қарори фуқаролик-ҳуқуқӣ оқибатни келтириб чиқарса (зарарни қоплаш, неустойкани ундириш), маъмурий процессда иш шикоят предмети бўлган бошқарув актини ўзгартириш ёки уни бекор қилиш билан якунланади [9].

Маъмурий суд ҳужжатларини ижро этиш давлат органлари ва уларнинг мансабдор шахслари билан бевосита боғлиқдир. Яъни, ижро органлари давлат органлари ва мансабдор шахсларнинг суд ҳужжатларини ижро этишга мажбур қилади.

Юқоридагилардан келиб чиқиб шуни таъкидлаш лозимки, Ўзбекистон Республикасининг “Суд ҳужжатлари ва бошқа органлар ҳужжатларини ижро этиш тўғрисида”ги Қонуннинг 5-моддасига маъмурий суд ҳужжатларини киритиш мақсадга мувофиқ. Ушбу моддани қуйидаги тартибда баён қилиш лозим:

“Ушбу Қонунда белгиланган қоидаларга биноан қуйидагилар ижро этилиши лозим:

1) фуқаролик ишлари, иқтисодий ва маъмурий судларнинг ҳал қилув қарорлари, ажримлари ва қарорлари;

...”.

Маъмурий суд иш юритувида суд қарорини ижро этишнинг ўзига хос хусусиятлари маъмурий ишларнинг хусусиятлари билан белгиланади. Аризачининг талаблари ҳокимиятга эга бўлган маъмурий органи муайян ҳаракатлар қилиш ёки улардан тийилишга мажбур қилади.

Умумий қоида сифатида маъмурий ишлар бўйича суд қарори қонуний кучга кирган санадан бошлаб ижрога қаратиш мумкин. Маъмурий судлов ишнинг ўзига хос хусусиятларини инобатга олган ҳолда маъмурий суд кўпинча суд қарорини дарҳол ижро этиш учун аризачининг илтимосномасидан фойдаланади, чунки бу ҳуқуқни амалга оширишда фуқароларнинг бузилган ҳуқуқларини ҳимоя қилади. Мантиқан олиб қараганда, мансабдор шахснинг ҳаракатлари устидан шикоят қилиш бўйича ишлар дарҳол ижро этилиши маъмурий суд иш юритуви қонунчилиги мақсадига мувофиқ келади. Ўзбекистон Республикаси Маъмурий суд ишларини юритиш тўғрисидаги кодексининг 2-моддасига кўра маъмурий суд ишларини юритиш вазифалари қуйидагилардан иборат:

маъмурий органлар билан муносабатларда қонун устуворлигини, фуқаролар, шунингдек корхоналар, муассасалар, ташкилотларнинг (бундан буён матнда юридик шахслар деб юритилади) ҳуқуқлари ва қонуний манфаатларини таъминлаш;

маъмурий ва бошқа оммавий ҳуқуқӣ муносабатлар соҳасида фуқаролар ва юридик шахсларнинг бузилган ёки низолашилаётган ҳуқуқлари, эркинликлари ва қонуний манфаатларини ҳимоя қилиш;

маъмурий ва бошқа оммавий ҳуқуқӣ муносабатлар соҳасида қонунийликни мустаҳкамлаш ҳамда ҳуқуқбузарликларнинг олдини олишга кўмаклашиш;

қонунга ва судга нисбатан ҳурмат муносабатини шакллантириш.

Маъмурий суд ҳужжатларини ижро этишнинг муҳим жиҳатларидан бири суд ҳужжатларида жавобгар бажариши керак бўлган ишларнинг рўйхати кўрсатилиши керак ва уларни бажариш тартиби ҳам ўз ичига олиши муҳим аҳамиятга эгадир.

Маъмурий суд ҳужжатларини ижро этиш борасида маъмурий суд ҳужжатлари ижросини кечиктириш ва ўзгартириш муҳим ўрин тутати. Россия Федерацияси қонунчилигига кўра, суд ҳужжатининг ижро этилишига тўсқинлик қилувчи ҳолатлар мавжуд бўлганда, ижро ҳужжатини чиқарган суд қарздорнинг илтимосномаси орқали суд ҳужжати ижросини кечиктириши, ёки уни ижро этиш тартибини ўзгартириши мумкин.

Россияда мазкур турдаги иш судга илтимоснома келиб тушган кундан бошлаб ўн кун ичида суд томонидан кўриб чиқилади. Кўрсатилган шахсларга нисбатан суд мажлисининг вақт ва жойини тегишли равишда хабардор қилинган шахсларнинг судга келмаслиги ариза кўриб чиқишида тўсқинлик қилмайди. Аризани кўриб чиқиш натижалари ижрога тайинланган санадан кейинги иш кунидан кечикмай жўнатилади.

Амалдаги қонунчиликда ушбу тартиб белгилаб ўтилган. Яъни, Ўзбекистон Республикасининг “Суд ҳужжатлари ва бошқа органлар ҳужжатларини ижро этиш тўғрисида”ги Қонуннинг 32-моддасига кўра ижро

ҳаракатларини амалга оширишга тўсқинлик қиладиган объектив ҳолатлар бўлган тақдирда, суд ижросини ўз ташаббуси билан ёхуд тарафлардан бирининг аризасига кўра, шунингдек тарафларнинг ҳар бири мустақил тарзда ижрони кечиктириш ёки бўлиб-бўлиб ижро этиш ҳамда ижро этиш усули ва тартибини ўзгартириш тўғрисидаги ариза билан ижро ҳужжатини берган суд ёки бошқа органга мурожаат қилишга ҳақлидир. Ижро ҳужжатини ижро этиш кечиктирилган тақдирда, ижро этишни кечиктирган суд ёки бошқа орган томонидан белгиланган муддат ичида ижро ҳаракатлари амалга оширилишига йўл қўйилмайди. Қарздорнинг ҳисобварақларига қўйилган хатлов кечиктириш тўғрисидаги қарорда назарда тутилган тақдирда кечиктириш муддатига олиб ташланади.

Маъмурий суд ҳужжатлари ижросини кечиктириш ва ўзгартириш масаласини Ўзбекистон Республикаси Маъмурий суд ишларини юритиш тўғрисидаги кодексига алоҳида модда сифатида киритиш муҳим аҳамиятга эгадир. Мазкур тартибот, ижро иши юритишни тўхтатиб туриш ва тугатиш, ижро варақасини ижрога тақдим этишнинг ўтказиб юборилган муддатини тиклаш, Ижро варақасининг дубликатини бериш каби алоҳида аҳамиятга эгадир.

Юқоридагилардан келиб чиқиб, маъмурий суд ҳужжатларини ижро борасида амалдаги қонун ҳужжатларини такомиллаштириш бўйича қуйидаги таклифлар илгари сурилади:

Биринчидан, амалдаги қонунчиликда маъмурий суд ҳужжатларини оқилона муддатда кўриб чиқиш принципи ўз аксини топмаган. Хорижий мамлакатлар (Германия, Россия ва бошқалар) тажрибаси ва суд ҳужжатларини ижро этиш муддатини юзага келадиган муаммоларни ҳал этиш нуқтаи назардан маъмурий суд ҳужжатларини оқилона муддатда ижро этилиши принципини Ўзбекистон Республикаси Маъмурий суд ишларини юритиш тўғрисидаги кодексига киритиш мақсадга мувофиқдир.

Иккинчидан, Ўзбекистон Республикасининг “Суд ҳужжатлари ва бошқа органлар ҳужжатларини ижро этиш тўғрисида”ги Қонуннинг 5-моддасига маъмурий суд ҳужжатларини киритиш мақсадга мувофиқ. Ушбу моддани қуйидаги тартибда баён қилиш лозим:

“Ушбу Қонунда белгиланган қоидаларга биноан қуйидагилар ижро этилиши лозим:

1) фуқаролик ишлари, иқтисодий ва **маъмурий судларнинг** ҳал қилув қарорлари, ажримлари ва қарорлари;”.

Учинчидан, Ўзбекистон Республикаси Маъмурий суд ишларини юритиш тўғрисидаги кодексига Маъмурий суд ҳужжатлари ижросини кечиктириш ва ўзгартириш тартиботини алоҳида модда сифатида киритиш муҳим аҳамиятга эгадир. Ўзбекистон Республикасининг “Суд ҳужжатлари ва бошқа органлар ҳужжатларини ижро этиш тўғрисида”ги Қонунида мазкур тартибот ўз ифодасини топган бўлсада, иш суд аралашуви билан амалга ошишини ҳисобга олиб, Маъмурий суд ишларини юритиш тўғрисидаги кодексига киритиш мақсадга мувофиқдир.

Адабиётлар рўйхати:

1. Ўзбекистон Республикаси Президентининг “Ўзбекистон Республикаси суд тизими тузилмасини тубдан такомиллаштириш ва фаолияти самарадорлигини ошириш чора-тадбирлари тўғрисида”ги Фармони // Ушбу Фармон “Халқ сўзи”

газетасининг 2017 йил 22 февралдаги 38 (6732)-сонда эълон қилинган

2. Старилов Ю.Н. Административная юстиция. Теория, история, перспективы. – М., 2001. – С. 261.

3. Кривельская О.В. Административная юстиция в Федеративной Республике Германии: Дисс....канд. юрид. наук. – М., 2004. – С. 168.

4. Йенс Делле. Административное право в Германии и во Франции. http://www.bizneslaw.uz/5_6/sravntab.htm.

5. Ўзбекистон Республикасининг Маъмурий суд ишларини юритиш тўғрисидаги кодекси // Қонун ҳужжатлари маълумотлари миллий базаси, 26.01.2018 й., 02/18/МПК/0627-сон

6. Кодекс административного судопроизводства Российской Федерации" от 08.03.2015 N 21-ФЗ (ред. от 19.07.2018)

7. Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлисининг Ахборотномас. – 2001. – № 9, 10. 169-модда

8. Усанов В.Е. Институт административной юстиции в системе административного права: Дисс....канд. юрид. наук. – М., 1999. – С. 57.

9. Старилов Ю.Н. Административная юстиция. Проблемы теории. – Воронеж, 1998. – С. 97.